

Sygn. akt V CNP 51/17

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Krzysztof Strzelczyk

SSN Maria Szulc (sprawozdawca)

w sprawie ze skargi D. G.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w W. z dnia 19 stycznia 2017 r., sygn. akt X Ga (...)

w sprawie z powództwa D. G.

przeciwko (...) Zakładowi Ubezpieczeń S. A. w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 11 stycznia 2019 r.,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w W. oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Rejonowego w W. zasądzającego kwotę 817,95 z odsetkami ustawowymi od dnia 5 kwietnia 2014 r. z tytułu opłat najmu pojazdu i oddalającego powództwo co pozostałej części tego roszczenia i roszczenia o zasądzenie kosztów naprawy pojazdu.

Ustalił, że sprawcę kolizji samochodów łączyła z pozwanym Zakładem Ubezpieczeń umowa ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Z tytułu naprawy powód wystawił fakturę na kwotę 18 201,48 zł oraz zawarł z poszkodowanym umowę najmu pojazdu na 19 dni za stawkę dobową 166,05 zł na kwotę 3 154,95 zł.

Poszkodowany zawarł z powodem w dniu 18 lutego 2014 r. umowę cesji wierzytelności przysługującej od strony pozwanej w związku z likwidacją szkody. Ubezpieczyciel wypłacił odszkodowanie w kwocie 13 531,55 zł z tytułu zwrotu kosztów naprawy pojazdu i kwotę 2337 zł z tytułu kosztów najmu pojazdu zastępczego. Biegły sądowy stwierdził, że koszt naprawy samochodu uwzględniający oryginalne części zamienne O i Q oraz koszty robocizny wynosi kwotę 12 974,60 zł a w razie użycia części P i w razie ich niedostępności części O kwotę 20 921 zł. Wartość pojazdu w stanie nieuszkodzonym stanowi kwotę 22 100 zł a wartość pozostałości 10 100 zł. W ocenie Sądu pierwszej instancji powództwo zasługiwało na uwzględnienie w zakresie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego w kwocie 817,95 zł, bo żądane koszty są adekwatne do obowiązujących na rynku. Odnośnie zwrotu kosztów naprawy samochodu uznał, że przy zastosowaniu części oryginalnych producenta lub części nowych bez logo producenta koszt naprawy byłby ekonomicznie nieuzasadniony bo przewyższałby wartość pojazdu. Biegły ustalając wartość pojazdu na dzień zdarzenia i pozostałości po tym pojeździe, uznał że szkoda wyniosłaby 12000 zł a ponieważ ubezpieczyciel wypłacił odszkodowanie w kwocie wyższej, to dopłata się nie należy.

Pogląd ten podzielił Sąd drugiej instancji i wyjaśnił, że wartość odszkodowania i ocena zasadności naprawy uszkodzonego pojazdu powinna być oceniana przez pryzmat czynników obiektywnych stanowiących podstawę do dla ustalenia szkody. Zastosowanie przez powoda części alternatywnych zostało spowodowane faktem, że przy obiektywnych wyliczeniach szkody, które każdorazowo dokonywane jest przy zastosowaniu części z oznaczeniem Q i w przypadku ich braku części O, koszt naprawy przekroczyłby wartość pojazdu. Sąd drugiej instancji przyjął, że koszt naprawy przekraczał wartość pojazdu i skoro wartość pojazdu w stanie nieuszkodzonym wynosiła 22 100 zł a wartość pozostałości 10100 zł, to szkoda w ten sposób ustalona wynosiła 12000 zł i została pokryta przez pozwaną. Uznał za niezasadny zarzut naruszenia art. 207 § 6 k.p.c. przez brak podniesienia szkody całkowitej, bo pozwany podniósł to niezwłocznie po powzięciu takiej wiadomości po zapoznaniu z opinią biegłego.

Powód na podstawie art. 424 ¹ § 1 k.p.c. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem powyższego wyroku i zarzucił naruszenie art. 361 i 363 § 1

k.c., art. 354 § 2 k.c. oraz art. 207 § 6 k.p.c. Wniósł o stwierdzenie, że wyrok Sądu Okręgowego jest niezgodny z prawem.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pojęcie orzeczenia niezgodnego z prawem (art. 424 § 1 i 2 k.p.c.) było przedmiotem wykładni w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego i ukształtował się pogląd, że jest to orzeczenie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętym standardami rozstrzygnięć albo orzeczenie wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, a naruszenie to jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej.

Ocenę orzeczenia w aspekcie bezprawności poprzedza analiza przesłanek dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, z których jedną jest wyczerpanie przez skarżącego wszystkich obowiązujących środków prawnych prowadzących do zmiany lub uchylecia niezgodnego z prawem wyroku. Brak możliwości zmiany lub uchylecia zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych jako przesłanka dopuszczalności skargi musi istnieć zarówno w przeszłości, jak i w dniu oceny dopuszczalności skargi. Obejmuje to zatem także sytuację, gdy zmiana lub uchylecie wyroku nie była możliwa w przeszłości ale stała się możliwa w chwili oceny dopuszczalności skargi wskutek zmiany normatywnej polegającej na wprowadzeniu do obrotu prawnego dodatkowego środka prawnego, który może doprowadzić do zmiany lub uchylecia zaskarżonego wyroku.

Taka sytuacja procesowa była już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w postanowieniu z dnia, II CNP 15/18 i Sąd Najwyższy w sprawie niniejszej akceptuje wyrażony pogląd prawny.

Sąd Najwyższy wskazał, że nie jest możliwe wykazanie przez skarżącego wymagania w ramach art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., że niemożność uchylecia lub zmiany wyroku będzie również istniała po wniesieniu skargi, w chwili oceny jej dopuszczalności, a zatem w razie wprowadzenia przez ustawodawcę nowego środka prawnego umożliwiającego zmianę lub uchylecie prawomocnego wyroku, nie można żądać spełnienia tego wymagania. Pozostaje jednak do oceny, czy taka

zmiana normatywna ma wpływ na ocenę dopuszczalności skargi w postaci niemożności zmiany lub uchylenia wyroku.

W dalszych motywach podniesiono, że na mocy ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz.U. 018 r, poz. 5 ze zm., dalej: „u.SN”) wprowadzono skargę nadzwyczajną, która może być wniesiona w terminie 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia, a w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy może służyć podważeniu prawomocnych orzeczeń sądowych wydanych przed jej wejściem w życie a po dniu 17 października 1997 r. (art. 89 § 3 i 115 § 1 u.sn). Ten środek prawny pozwala na uchylenie, lub zmianę prawomocnego orzeczenia sądu powszechnego kończącego postępowanie w sprawie, które uprawomocniło się także przed dniem 3 kwietnia 2018 r. Skoro wprowadzono nowy środek prawny, to skorzystanie z niego musi wyprzedzać wniesienie skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem stanowiącej pierwszy etap dochodzenia ewentualnej odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa.

Sąd Najwyższy podniósł, że wprawdzie art. 89 § 2 i 115 § 1a u.sn przewiduje wyłączną legitymację do wniesienia skargi dla określonych podmiotów ale strona może zwrócić się do takiego podmiotu o jej wniesienie i jest to aktywność nieodzowna, gdyż strona spełnia w ten sposób wymaganie wykorzystania wszelkich mechanizmów prowadzących do wzruszenia skarżonego orzeczenia, co stanowi przesłankę dopuszczalności skargi o stwierdzenie jego niezgodności z prawem.

Skarga nadzwyczajna zmierza głównie do zmiany lub uchylenia orzeczenia ale w przypadkach określonych w art. 89 § 4 i art. 115 § 2 u.SN przewidziane zostało zaniechanie tego typu rozstrzygnięć i poprzestanie na stwierdzeniu wydania zaskarżonego orzeczenia z naruszeniem prawa. Skarga nadzwyczajna spełnia więc w tych przypadkach funkcję zbieżną ze skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem i otwiera drogę do postępowania o odszkodowanie w stosunku do Skarbu Państwa.

W ocenie Sądu Najwyższego w stanie prawnym obowiązującym po wprowadzeniu skargi nadzwyczajnej, ocena dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wymaga uwzględnienia

istnienia skargi nadzwyczajnej niezależnie od daty uprawomocnienia się orzeczenia i daty wniesienia skargi o stwierdzenie niezgodności. Ustawa o Sądzie Najwyższym nie zawiera żadnych przepisów intertemporalnych dotyczących wpływu wprowadzenia skargi nadzwyczajnej na dopuszczalność skargi o stwierdzenie niezgodności, co oznacza że ustawę trzeba stosować od chwili jej wejścia w życie.

W okolicznościach niniejszej sprawy skarżący złożył w dniu 4 sierpnia 2017 r. skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 19 stycznia 2017 r., która wobec nie wyczerpania drogi skargi nadzwyczajnej jest niedopuszczalna i podlega odrzuceniu na podstawie art. 424⁸ § 2 k.p.c.

Z uwagi na charakter sprawy wynikający ze zmiany stanu prawnego nie można stwierdzić, że któraś ze stron postępowania wygrała je lub przegrała, wobec czego orzeczono na podstawie art. 102 w zw. z art. 391 § 1, 398²¹ i 424¹² k.p.c.